

מגיע לקפאליס של עמודים, אי"ל לר' חייא ראה כמה פטומים עגליו של עשו, נטלו רבי חייא והוליכו לשוק והראהו סל של ענבים ושל תאנים והזבובין עליהם אי"ל רבי חייא זבובין אלו ואותו לגיון שוין. כשעלה ר"ש אצל אביו אי"ל כך אמרתי לר' חייא וכך השיב לי, אי"ל כל כך נתן רבי חייא הבבלי ממש שהשוה אותן לזבובין, לפי שלגיונים אלו אינן ספונגין לכלום, אבל זבובין וכו'.

ואספר: היה בחו"ל גביר גדול נכבד וחשוב במימדים ענקיים. שלהיכנס אליו זה היה דבר מאד קשה, אשרי מי שראה פניו בחלום... כל שכן מי שהיה זוכה להיכנס ממש. הוא היה נותן מליונים. פעם, הוא הגיע לארץ ישראל, ורצה להיכנס לקודש פנימה אל מרן ראש הישיבה זיע"א. ביקשו ממני שאני יכניס אותו. (זה גם עניין אותי...) והכנסתי אותו. ומה נראה לכם שהוא ביקש ממרן ראש הישיבה? **... שהראש ישיבה יתן לו ברכה לשלום בית!!! כל הכסף שלו לא שווה כלום. הוא בא הביתה, ויש מריבות, ויכוחים, וסכסוכים, מה יש לו מזה?... נצוץ אחד שורף את הכל. וכך זה גם בהרבה דברים. וכ"ש בתורה ומצוות.**

ומספרים שפעם מרנא החפץ חיים זצ"ל דיבר עם יהודי בעל בית חרושת שהיה מחלל שבת רח"ל, והחפץ חיים הסביר לו, ששבת היא הסגולה לפרנסה, אם לא תשמור שבת אז אתה תצבור הפסדים. אותו יהודי צחק בלגלוג, מה הרב חושב... יש לי הרבה מכונות עם מאות פועלים שעובדים בהם, אז השבת יכולה להעמיד את כל הפועלים שלי שלא יעבדו?!... וכי היא יכולה להשבית את המכונות שלי?... לאחר מכן כשבאו הבולשביקים הם העלימו את הכל, ולאותו יהודי לא נשאר כלום. הוא נהפך לעני ואביון. **ואז הוא ראה את מרן הח"ח ואמר לו, רביה! כעת קלטתי!... כעת הבנתי. כשיצוץ אחד יוצא מהשבת - לא נשאר לו כלום.**

אני, הייתי פעם אצל מרן רה"י זיע"א, כשהגיע לפניו יהודי ודמעתו על לחיו. יהודי שהיה נראה שאכפת לו מיראת שמים! הוא בא, וסיפר, אני קיבלתי הרבה כסף, הרבה כסף (!!!) מאנשים לא כ"כ גבירים, בשביל להשקיע אותו. ואכן, השקעתי אותו בשדה כותנה באפריקה. זה היה צפוי להיות מליונים, לתת רווחים לכולם, ואף לי יישארו רווחים נכבדים. אך קרה אסון, והגיעה לפתע מכת ארבה שאינה מצויה, ולא היתה צפויה לבא, ובבת אחת לא נשאר כלום, כעת כל אותם האנשים - כל הכסף שלהם ירד לטמיון... רביה, מה אעשה?... אני לא יכול להסתכל על הפנים שלהם!...

שאל אותו מרן רה"י, האם שמרתם שבת כמו שצריך? אמר לו אותו יהודי, מה אומר ומה אדבר... כל הזמן הזהרתי את כולם על קדושת השבת, ושלא יעשו שום דבר בשבת. אך פעם אחת המנהל עבודה לא שמע אלי, והוא אסף ביום השבת את כל הקונים הפוטנציאליים ועשה להם סיור בשדה שכולם יראו על מה מדובר. ולאחמ"כ זה קרה. **אמר לו רה"י, מה אפשר לעשות... השבת תובעת את שלה. ניצוץ אחד יוצא מהשבת ושורף את הכל. השבת שלחה כמה ארבה, ותוך זקות ספרות (!) לא נשאר כלום. וזה, אומר הקדוש ברוך הוא, אל תבהל מהכמות שלו הגדולה, כי האיכות שלך - יותר חזקה.**

משיעים את הצדיקים

יש לי ויכוח עם הרה"ג ר' משה טורק זצ"ל ואני יסביר: את הרה"ג ר' משה טורק - כולם הכירו אותו... המחנך, בה"א הידיעה. ואף גדולי ישראל אחזו ממנו בתור מחנך מיוחד במינו.

בנו, הרה"ג ר' אליעזר שליט"א חיבר ספר 'אוצרותיהם אמלא', והביא בספרו, שכתוב בפרשת וישלח ביום ההוא עשו לדרכו שעירה, אומר רש"י - עשו לבדו, וארבע מאות איש שהלכו עמו - נשמטו מאצלו אחד אחד. והיכן פרע להם הקב"ה? בימי דוד וכו'.

המגיד מסלונים, הג"ר יהודה לייב פיין זצ"ל הביא פעם בדרשה את הגמרא בשבת (כא, ב כב, א) אי"ר כהנא דרש רב נתן בר מניומי משמיה דר' תנחום נר של חנוכה שהניחה למעלה מעשרים אמה - פסולה כסוכה וכמבוי, ומיד לאחמ"כ ממשיכה הגמ', ואמר רב כהנא, דרש רב נתן בר מניומי משמיה דרבי תנחום מאי דכתיב והבור ריק אין בו מים, ממשמע שנאמר והבור ריק איני יודע שאין בו מים?! אלא מה ת"ל אין בו מים, אבל נחשים ועקרבים יש בו.

כולם שואלים מה הקשר בין הדברים? ויש על זה הרבה תירוצים. המגיד מסלונים אמר, אני בתור מגיד יודע, שיש לפעמים כמה נושאים שצריך לדבר עליהם, וצריך לדבר על כל הנושאים שעומדים לפני. גם רב כהנא היה לפניו לדרוש גם בפרשת השבוע וישב, וגם על חנוכה. זה תמיד יוצא ביחד, וממילא הוא דיבר קודם כל על פרשת השבוע, ולאחר מכן על חנוכה. למה צריך למצוא קשר בין הדברים?... הוא דיבר על שניהם.

לנו, יש היום שלשה נושאים לדבר: פרשת השבוע, חנוכה, ויום הזכרון הרביעי של מרן ראש הישיבה זיע"א. צריכים לדבר על שלשה דברים, נראה, אולי יהיה גם קשר ביניהם...

ניצוץ אחד שורף את הכל

הבאנו בשבוע שעבר את רש"י בתחילת הפרשה: 'הפשתני הזה, נכנסו גמלו טעונים פשתן, הפחמי תמה, אנה יכנס כל הפשתן הזה?... היה פיקח אחד משיב לו, ניצוץ אחד יוצא ממפוח שלך ששורף את כולו. כך יקב ראה את כל האלופים הכתובים למעלה, הוא נבהל... תמה ואמר מי יכול לכבוש את כולך?... מה כתיב למטה, 'אלה תולדות יעקב יוסף'. וכתוב והיה בית יעקב אש, ובית יוסף להבה ובית עשו לקש. ניצוץ אחד יוצא מיוסף שמכלה ושורף את כולם.'

והשאלה ידועה: מהו חכם אחד? איזה חכמה גדולה יש פה, הרי הוא שאל היכן יכנס, והוא עונה לו שישורף ואז לא יכנס רק יכלה מן העולם.

בשבוע שעבר אמרנו מהלך אחד, מרן רה"י זיע"א היה אומר: הרי מה איכפת לו לפחמי אם הפשתן של בעל הגמל יכנס פה או לא, וכי זה ענינו אם הוא יכנס או לא יכנס?! אלא, הוא רואה כזו כמות ענקית, הוא מתחיל להיבהל, מי יודע מה הולך לקרות פה... מה יהיה עם זה?!... אומר לו הפיקח מה אתה מסתכל בהתפלאות, זה בסך הכל בלון נפוח! שום דבר לא. בלון פשוט, תעשה חור קטן והכל יעלם, ניצוץ אחד יוצא משלך שמכלה ושורף את הכל.

יעקב אבינו רואה הרבה אלופי עשו, כולם גבורים, חזקים, מי יודע מה קורה פה... שום דבר לא, צריך את הניצוץ האחד שלך, ניצוץ אחד יוצא משלך ושורף את הכל, אין מה להיבהל. וזה הולך אתנו לאורך כל הדרך, הכמות מול האיכות, אנשים נבהלים מדברים גדולים, נרתעים... שום דבר לא ניצוץ אחד יוצא משלך, דבר קטן שיוצא מהבית מדרש, כבר בכוחו לשרוף את הכל. ואז אתה רואה שהכל עלה נדף שעף ברות... בלון נפוח. שום דבר לא, אין ממה להיבהל...

ועי"ז חיבר שלמה המלך ע"ה את ספר קהלת שהביא כל מחמדי העולם הזה בכל פרטיהם וסוגיהם, וחתם הכל 'הבל הבלים אמר קהלת הבל הבלים הכל הבל.

ועיין במדרש תנחומא (וישב אות ג) מעשה באנטונינוס שבא לקיסרין ושלח אחר רבינו הקדוש, והלך עמו ר"ש בנו ור' חייא הגדול, ראה ר"ש שם לגיון אחד נאה ומשובח ראשו

'קול יעקב' - שאין ידי עשו שולטות. מזה גם אנחנו מפחדים... ונשמטו אחד אחד והלכו לדרכם, זה הכל.

אחד הדברים המעניינים שראינו אצל מרן ראש הישיבה זיע"א, זה שאנשים רעדו ממנו. ולמה רעדו ממנו... הרי הוא היה אדם זקן וחלש, קרוב למאה, ישב בבית פשוט, בלי הרבה שומרים מסביב, בקושי אכל, כמעט ולא ישן... מה אתם מפחדים? מה הוא יכול לעשות לכם?!!... אלא, שתנו בשמים פיהם, כל מילה של מרן רה"י - התחשבו בזה בשמים, לא חסר סיפורים על המופתים שלו, והדיבורים שלו. לא מהכח הגשמי, לא מזה פחדו... הוא לא יכל לעשת כלום. פחדו מהכח הרוחני. אנשים גדולים כאלו - כל מילה שלהם נחשבת בשמים.

כאשר הוא ניהל מערכות (והרבה מערכות) על דברים שמימיים - הוא הצליח!!! אנשים ראשי ממשלות פחדו ממנו. התחשבו בו. זה דמות אחרת... הם נשמטו והלכו להם... הם יכולים להתחיל עם כולם, אבל לא עם כזה כח רוחני. לא עם אחד שבשמים מתחשבים בו.

ניצוץ אחד יצא מהחדר הקטן שמה, מהאדם החלש הזה - וכל עולם התורה בער ביחד!!! וגם הרחוב.

הלוא כל דברי כאש נאם ה'. ואחז"ל סוף חגיגה זה התלמידים חכמים שכל גופם אש, זה הבית יעקב לאש ובית יוסף להבה, ניצוץ אחד יוצא ושורף את הכל.

האיכות מול הכמות

מפה אנחנו עוברים, לעיקר מה שראינו במשנתו של מרן ראש הישיבה: אצל מרן רה"י זיע"א היו שני דברים, תורה, ויראת שמים מהולה עם מידות טובות.

וכעת נראה מבט אחר על לימוד התורה. כפי שלמדנו ממרן רה"י זיע"א. כתב החזון איש באגרותיו 'כל סגולות התורה נאמרו על עמלה', אצל מרן רה"י עיקר הלימוד היה באיכות מתוך עמל ויגיעה.

הוא הביא לזה ראייה, כתוב שרבי אליעזר אמר שהוא לא חסר מרביותו אפילו ככלב המלקק מן היס. והרי רבי אליעזר אמר שלש מאות הלכות בבהרת (!). כמה נניח רבותיו אמרו?... מליון? גם אם כן, זה עוד לא כלב המלקק מן היס... הרי היס הוא ענק ורחב לאין ערוך, וכלב המלקק זה בקושי נחשב משהו... אז למה הוא קורא לזה כלב המלקק מן היס? בהכרח שהעיקר זה האיכות ולא הכמות.

והרבה פעמים סיפרנו: שבשנה הראשונה, כשהוקמה ישיבת ארחות תורה, אמרתי בשיחה את הדרך שקיבלתי בישיבה. מקובל שאין כזה דבר בחור שמתחתן בלי 'נשים נזיקין' ביד, (היו מתחתנים קצת יותר מאוחר מהיום) ואחרי החתונה להיות בכיוון של לגמור ש"ס. ממילא, אמרתי בשיחה חדור התלהבות, שבחור שמתחתן בלי לגמור 'נשים נזיקין' - הוא מכשיל את חותנו במשיא את בתו לעם הארץ!

זו היתה השנה הראשונה... והם היו בעלי כשרונות גדולים, אבל בישיבה קטנה שלהם הם לא שמעו כאלו מושגים... וממילא התחילו ויכוחים... מאיפה לוקחים כזו 'תורה חדשה', מי אמר כאלו דברים... זה היה סמוך לפורים, והצעתי להם, שבפורים נשאל את פיו של מרן רה"י. ואכן, הלכנו אליו, אמרתי למרן רה"י: 'המשגיח של ארחות תורה אמר בישיבה כך וכך, רצינו לדעת אם זה נכון או לא'.

הראש ישיבה זיע"א מרים אלי את עיניו הטובות ומחייך באהבה... הוא אמר בפשטות, 'יש כאלו שגמרו נשים נזיקין ומכשילים את השווער שלהם, ויש כאלו שלא גמרו ולא מכשילים, תלוי איך לומדים'. זה הכל. ובזה כולנו יצאנו ידי חובה... 'תלוי איך לומדים'.

נכדו הרה"ג ר' יוסף ברלין שליט"א סיפר שניגש אדם אל מרן רה"י זיע"א ואמר לו, שהוא מרגיש שהוא עושה יותר שטייגען כשהוא לומד גמ' עם רש"י בלבד, בלי תוספות.

ואבא (ר' משה) היה עושה מזה תיאור שלם: עשו כל הזמן הולך ואומר להם, תשמעו, יש אדם אחד שהוא רשע מרושע, גנב, שודד, הוא גנב ממני את הבכורה, ואח"כ הערים עלי וגנב לי את הברכות, אין לכם מושגים איזה מושחת הוא... אני הייתי רעב והוא ניצל את זה. בואו איתי! חייבים למגר אותו! אסור להשאיר כזה אדם רשע בעולם הזה.

טוב... הם באו, כולם אחוזי חרב, מלומדי מלחמה, איש חרבו על ירכו... ופתאום הם רואים כזה אדם נחמד... כזה חביב... לא רע, ולא רשע, אדם שיא של ההטבה, ושיא של חסד, הם פנו לעשו ואמרו לו, עשו, אל תבלבל לנו במח... אל תעבוד עלינו, תן לנו ללכת... והם נשמטו והלכו להם אחד אחד.

זה בערך כמו שהיום משחירים את פני הדתיים בתקשורת. ואח"כ הבעלי תשובה מתפלאים, שולחים אותם אח"כ לבתיים חרדיים... הם אנשים כאלו גומלי חסדים, כאלו טובים... כ"כ נחמד. השלחן שבת שאתה עושה מזה כזה שחור - אין דבר יותר יפה ממנו... כך אומר רבי משה טורק ע"ה.

מכח רוחני - מפחדים!

אני רוצה להגיד לכם פשוט אחר למה הם נשמטו והלכו לדרכם. כתוב בספר 'הדר זקנים' מבעלי התוס' בפרשת וישלח (יז, ח) בשם המדרש שבהתחלה, עשו רצה למגר את יעקב, אז הוא הלך לבן שלו אליפז (זה היה בפר' ויצא) וציוה עליו להרוג את יעקב. הלך אליפז והתייעץ עם תמנע, שהיתה אשתו (כמבואר בפרק לו, יב וברש"י שם), מה את אומרת על הרעיון...? אמרה לו, למה אבא שלך לא הולך? כי הוא מפחד מיעקב שמא הוא יהרוג אותי, ולכן הוא רוצה שאתה תלך במקומו, ואתה יכול לההרג אל תהיה טפש ללכת לשם...

אמר להם אליפז, אם כך, אני כבר יודע מה לעשות... אני רק יאיים עליו והוא יתן לי את כל הכסף ואז העניי חשבו כמת ואז מה אכפת לי לקחת... אז עשו הלך לעמלק נכדו, ברא כרעא דאבוה... ואמר לו תשמע, אני נותן לך את הבכורה, ואתה תלך להרוג את יעקב, וממילא אתה תזכה להיכנס לארץ ישראל, הברכות חוזרות אלי, ואני יתן לך אותם... הלך עמלק והתייעץ עם אמו תמנע. היא אומרת לו, אין בעיה, אבל אם תהרוג את יעקב ותקבל את ארץ ישראל, אז תצטרך לשלם את המחיר... ידע תדע כי גר יהיה זרעך בארץ לא להם ועבדים וענו אותם ארבע מאות שנה. אמנם תקבל את הברכות של האבות, אבל תצטרך לשלם את מלוא המחיר ארבע מאות שנה זרעך יהיה בארץ לא להם.

אומרים בעלי התוספות בסוף פרשת בשלח: 'ויבא עמלק', תימה, למה איחר להילחם עם ישראל עד עכשו ולא בא מיד כשירדו למצרים, הלא אז הם היו רק שבעים נפש? ומתוך, שאמר עמלק הרשע בלבד, אם אכרית את יעקב וזרעו, יהיה החוב (של ועבדים וענו אותם) מוטל עלי. לכך המתין עד שיצאו ממצרים שאז כבר נפרע החוב - ואז בא להלחם עמלק. עשו בא, לוקח איתו ארבע מאות איש! מעולם לא שמענו שכשרוצים להרוג מקק מביאים טנק... פשוט דורכים עליו ושלום... כאשר מביאים טנקים, ומטוסים, אז כל החיילים נערכים לקראת מלחמה עקובה מדם שהולכת ומתארגנת פה... מאות חיילים נערכים לקרב, איש חרבו על ירכו...

הם רואים איך עשו אוסף ארבע מאות איש, מי יודע, מי יודע לקראת מה אנחנו הולכים... עשו, הגיבור הגדול, הוא עוד צריך ארבע מאות איש תגבורת... בטח זה משהו מסוכן... כמין עוג מלך הבשן, או גלית יחד עם צבא גדול, אנשי חיל ומלחמה, והולכים למערכה כבידה.

אך הם באים לשם, ורואים את יעקב - איש תם יושב אהלים, בן ישיבה עם אחד עשר בחורי ישיבה שלומדים ואין להם שום סממנים של גבורה מיוחדת שצריך להיבהל, ואין פניהם למלחמה כלל, (הן אמת שרש"י מביא שיעקב היה כחוד גדול, אבל ר' חיים שמואלביץ זצ"ל אומר שהכוונה היא לכח רוחני 'יחד לב' וגל אבן מים). הם מגיבים בפליאה, מה?!... מזה אתה נבהל?! מזה אתה עושה עסק?! בשביל לחוס עם יעקב אתה צריך ארבע מאות איש... אלא מה, אתה מפחד ממנו כי יש לו כח רוחני של

לשכנע, הוא נותן מצוות. פעם זה גמילות חסדים, ופעם צדקה... ועוד כהנה וכהנה אשר אין צורך לפרטם... כ"א יודע במה מדובר. העיקר שלא תלמד.

מוסיף רה"י: לפעמים גם היצה"ר דוחף את האדם ללמוד, תלמד הרבה הרבה, אבל אל תלמד כמו שצריך ואז לא ייצא ממך תלמיד חכם גדול.

אני פעם שאלתי את מרן רה"י שאלה: מפורסם בנפש החיים (שער ד' פרק ג') הענין של לימוד תורה לשמה, הוא מביא את הרא"ש על הגמ' בנדריים (נא, א) אר"א בר צדוק עשה דברים לשם פעלן ודבר בהן לשמן, וז"ל: 'ודבר בהן לשמן כל דבורך ומשאך בדברי תורה יהיה לשם התורה, כגון לידע ולהבין, ולהוסיף לקח ופולפל, ולא לקנטר ולהתגאות'. ומסביר שם הנפה"ח את דבריו, 'אבל על הנהגת האדם בשעת עסק התורה בדיני המצוות והלכותיהן, אמר 'ודבר בהן' ר"ל הדבור בענייני המצוות והלכותיהן יהיה 'לשמן'. פי' לשם הדברי תורה, היינו לידע ולהוסיף לקח ופולפל.

אם כן, שאלתי את מרן רה"י - מי היום לא לומד לשמה?... הרי בשביל מה אנחנו לומדים? להבין מה שכתוב ולהוסיף לקח ופולפל, לא...!! נו, אז מי היום לא לומד לשמה?...

(אולי אפשר להליץ על זה, שכך אנו אומרים הרי בהגדה, כולנו חכמים, כולנו נבונים, כולנו יודעים את התורה, כולנו לומדים לשמה... פלאי פלאים!)

והסביר מרן רה"י, (ויסוד הדברים כתוב גם בספרו של רבי יוסף חיים זוננפלד בחכמת חיים סוף פר' בשלח) לשמה - זה נקרא שאני רוצה לדעת מה התורה מצוה עלי מה **כתוב** פה, מה היא מתכוונת להורות לי... זה לא סתם ללמוד יותר שטחי ולראות שאני הסתדרתי... אלא להבין בעומק הדברים. כאשר רואים חוזה שנערך על מליוני דולרים, אם יהיה עליו דין ודברים, אז באים לעורכי דינים מומחים, ולבתי משפטים בל ידעום, והעו"ד עושה דו"ח מפורט ותילי תילים של הסברים מה התכוונו בכל מילה, ואיפה זה מונח במה שכתוב בחוזה. כל פרט שם זה נפקא מינה על מאות אלפים!

בתורה - כל קנייטש זה עולם ומלואו! כל עומק סברא זה עולם ומלואו!

ואספר: דיברתי פעם עם ראש ישיבת סלונים שליט"א והוא סיפר לי שכשאבא שלו (האדמו"ר שליט"א) היה מכין שיעור, לפעמים הוא היה חושב על סברא אחת במשך שש שעות (!) אם היא נכונה או לא, ואיך צריך להגיד אותה.

כשהוא ראה שאני מתפלל ומתפעל הוא תמה ואמר לי אני לא מבין אותך... הרי החידוש הזה צריך להיות עטרה למלך! משבצים אותו בכתר של הקדוש ברוך הוא! אם זה לא נקי עד הסוף איך אפשר לשבץ את זה בכתר של הקב"ה??? חייבים לעבוד על זה!!!

זה מה שאומר רה"י, לשמה הכוונה היא שאני באמת רוצה לדעת את כל מה שהתורה התכוונה ולהשקיע את הראש בכל מילה של גמרא, להבין באמת מה היא אומרת. לא ללמוד את זה בצורה שטחית ולהרגיע את עצמי שאני יודע... עמל התורה, עמל התורה! כל סגולות התורה נאמרו על עמלה!

לפי שנתרשלו בעבודה

מרן רה"י זיע"א מביא; שכתוב בב"ח (סי' תר"ע) למה לא קבעו את ימי חנוכה לימי משתה ושמחה כמו בפורים? ומסביר, 'שבפורים עיקר הגזירה היתה לפי שנהנו מסעודתו, ועל כן נגזר עליהם להרוג ולאבד את הגופים שנהנו מאכילה ושתיה של איסור, ושמחה ומשתה של איסור, ולכן שעשו תשובה וניצלו, אז קבעום לימי משתה ויום טוב לזכור עיקר הנס.

אבל בחנוכה עיקר הגזירה היתה על **שהתרשלו בעבודה** ולכן נגזר עליהם לבטל העבודה, שזה הדלקת המנורה, ועמדו וטמאו את כל השמנים, וכשחזרו בתשובה למסור נפשם על העבודה - הושיעם ה' ע"י הכהנים עובדי העבודה, ולכן לא קבעום אלא להלל ולהודות

שאל אותו רה"י, למה אתה קורא לזה יותר שטייגען? והוא הסביר, כי אני לומד עם יותר חשק, ויותר בהתמדה. **אמר לו רה"י בחיבה, קוראים לזה יותר התמדה, יותר חשק... לא שטייגען. השטייגען זה דוקא בתוספות הקשים, שאתה מתייגע בשביל להבין, שמה זה שטייגען. תעבוד, תעמול, ותתייגע, ואחר כך תזכה להבין.**

עוד אמר מרן רה"י, ללמוד מהר מידי בלי להבין, או לאט מידי (גם בלי להבין...) זה תאוה. מה שאדם צריך, זה ללמוד, להבין, ולדעת. לא לבזבז את הזמן לא לכאן ולא לכאן. אין ענין לגמור מסכת בלי להבין, אך מאידך לא להישאר שבוע באותו מקום עם חלקי סברות... (תאוה הכוונה היא שאדם עושה מה שלבו חפץ ולומד איך שלבו חפץ ולא מה שצריך לעשות).

פעם אמר רה"י, כתוב בהקדמה לספר אולם המשפט של ר' זונדל מאיישישוק, שהוא אמר פעם לרב מפוניבז' כשהוא היה בן ארבע עשרה, 'כדי לדעת ללמוד לא צריך להיות מתמיד, 'מספיק' ללמוד ארבע עשרה שעות ביממה' (!) הרה"י היה מאד נהנה לחזור על זה...

אמר לי פעם הגאון ר' משה ברוך לוינ' זצ"ל (המשגיח של עץ חיים), שר' איסר זלמן מלצר זצ"ל אמר להם, בואו תראו מה זה 'אכשר דרא'. בזמנינו בואלוז'ין, בחור **בינוני** היה לומד שש עשרה שעות ביממה. (או ארבע עשרה, איני זוכר במדויק) היום, אכשר דרא, אתה יכול ללמוד רק שתיים עשרה שעות ולהיות 'למדן'. לא רק בינוני, אלא מצויין!... זה כבר הנחה נוספת של שעתיים...

פעם אמרו למרן רה"י, שכתוב באחד מהאחרונים, מה ההבדל בין עכביש לדבורה?... שניהם מפרישים חומר מגופם, הדבורה - דבש, והעכביש - קורי עכביש. מה ההבדל? דבורה - זה לא משל עצמה. היא לא מביאה דברים שלה, אלא היא מלקטת צוף מן הפרחים ואז יוצא דבר מתוק. העכביש לעומתה, זה הכל משל עצמו... הכל משלו. ולכן יוצא מה שיוצא... אותו דבר, אמרו לו על מגיד שיעור שהוא מלקט מהמפרשים את הדברים היפים על הסוגיה ומביא את זה לבחורים בטוב טעם ודעת, והבחורים כל כך נהנים...

רה"י מאד לא נהנה מהוורט. הוא אמר אולי לשומעים זה יותר טוב, אבל המגיד שיעור עצמו - לא עושה את השטייגען. השטייגען זה לעבוד לבד, ולעמול, לייגע את המה, ולרצות להבין. זהו השטייגען האמיתי.

סיפרו כעת (באסיפת היסוד לשיבה קטנה החדשה בב"ב שע"י מוסדות ארחות תורה) שהיה אדם שהרביץ תורה בישיבה גדולה, והציעו לו לכהן כראש ישיבה בישיבה קטנה, אך הוא לא רצה לרדת ברמה וללכת לשיבה קטנה.

הוא שלח לשאול את מרן רה"י. אמר הראש ישיבה: דרך משל, יש בצבא 'חיל אויר' ויש 'חיל רגלים'. בחיל האויר - יש מטרות ממוקדות, אי אפשר לכבוש דרך חיל האויר את האויב, כי הוא יכול לבא אליך מכיוון אחר. זה משהו יותר כללי. לעומת זה בחיל רגלים - הם עוברים וכובשים מבית לבית, וכך הם כובשים את כל העיר לאט לאט.

והסביר: ישיבה גדולה - זה דבר ממוקד, לקחת נושא, לפתח אותו, לעשות מזה חבורה יפה, ולמסור שיעור... אבל בישיבה קטנה זה חיל רגלים! אתה עובר על כל רש"י, ועל כל תוספות, להבין כל דבר עד הסוף. בישיבה קטנה צריך להסביר עד שלאט לאט יבינו את הכל. וממילא זה עדיף. זו היתה משנתו של מרן ראש הישיבה. תעבוד, תעבוד, תעבוד!

ללמוד תורה לשמה

הזכרנו בשבוע שעבר ששרו של עשו שנלחם עם יעקב אבינו זה היה הסמ"ך מ"ם - השטן. ומרנא החפץ חיים מסביר, למה השטן לא נלחם עם אברהם ויצחק, ומדוע המתין עד יעקב? מכיון שהשטן לא נבהל מעמוד החסד או מעמוד היראה, אבל מתורה - הוא מפחד.

לכן אומר החפץ חיים, הוא הרבה פעמים מגיע לבן אדם ורוצה למנוע אותו מללמוד. אבל מה פתאום שישמעו לו... אז יש לו דרך

שהיא העבודה שבלב. העבודה נלקחה מהם למה? לפי שנתרשלו בעבודה.

אומר רה"י, כך זה כל החיים. לפעמים בחור תופס את עצמו ומתחיל להתלונן, אני כ"כ רוצה ללמוד למה הקב"ה מנסה אותי פה, ומפריע לי שם... יש לו המון טענות. ונזכיר, בדף היומי (תענית ט, א) הגמ' מביאה את הינוקא של ריש לקיש שלמד את הפסוק 'אולת אדם תסלף דרכו ועל ה' יזעף לבו'. שמע אותו ר' יוחנן ותמה, מי איכא מידי שכתוב בכתובים ולא רמוז בתורה?! והביא רש"י, 'שהחומש הוא יסוד נביאים וכתובים ובכולן יש סמך למצוא מן התורה'. ואמר לו הינוקא זה גם רמוז, שכתוב אצל אחי יוסף שהם מכרו אותו, ואח"כ כתוב 'ויצא לבם ויחרדו איש אל אחיו לאמר מה זאת עשה אליקים לנו'.

אומר רה"י לאותו בחור: אל תתפלא, אתה אשם! בהתחלה התרשלת. לא לא לא התבטלת... חס ושלוש... אבל התרשלת. לא לבא לתחילת הסדר בזמן... (וחשבתי זה הרי לא כזה נורא, יש כאלו שבאים אפילו יותר מאוחר...) וממילא כשמתרשלים בעבודה אז יש פחות סייעתא דשמיא.

והוסיף מרן רה"י בשם הגה"ק ר' אלחנן וסרמן הי"ד, שמצוה שמזלזלים בה - אח"כ כבר יותר קשה לקיים אותה, כי יש מפריעים. ובעיקר בחור בשיבה, הרי יש לך את הכל... אל תזלזל, אל תתרשל!!! והרה"י הביא לכך דוגמאות. אחת הדוגמאות היא, שהיום אף אחד לא יעזו לבא אפילו למוכר בקיוסק (שלא מרויח כ"כ הרבה) ולבקש ממנו, תראה, יש לי יאר צייט ואין לי מנין. אתה מוכן לבא להשלים לי מנין? הוא יסתכל עליך כאחד שלא מן היישוב... מה, אתה רוצה שאני יסגור את החנות באמצע?!... מה עובר עליך... אבל אם יראו בחור ישיבה שאינו רוצה לבא להשלים מנין. מה יגידו, מה, זה חסד?! ככה מתנהגים בני תורה?!... איך זה שאתה לא מסכים להשלים מנין... לפעמים אתה משלים מנין ועל ידי זה מתבטל, כי זה מתחיל יותר מאוחר, וכשאתה משלים מנין אתה לא מתפלל בשיבה. תפילה בשיבה זה אחרת... זה דברים פשוטים. נתרשלו בעבודה.

דבר נוסף תראו, ברוך ה' חביבין ישראל שכולם משמחי חתן וכלה, וכשיש חתונה - מי לא ירקוד לשמח את החתן? והיום, היות וכותבים הקדשות אישיות - כל אחד מרגיש, הרי הוא כתב לי הקדשה, איך אני לא יילך... מה, זה פגיעה, לא?!

פעם אמרתי למרן רה"י שאמרתי בשם מרן שר התורה שליט"א, שכיון שהיום נהגו לכתוב הקדשות, מי שלא כותב זה פגיעה בבין אדם לחבירו. הרה"י צחק ואמר לי אני לא מאמין לכאלו דברים. הרי זה גורם שמבטלים את הזמן ומבטלים תורה, איך לנסח בדיוק כל מילה... (ויתכן שאפ"י עוברים על לא ילבש, כי זה מעשה נשים לכתוב הקדשות...) ואחרי זה עוד מרגישים אם אני לא יילך זה פגיעה, הרי הוא כתב לי. זה פגיעה?!... אתה צריך ללכת בגלל שהוא כתב לך יפה?!...! הוסיף רה"י ואמר: אם באותו זמן היתה מזדמנת לך עיסקה שאתה יכול להרויח בה מאה דולר. (לא מליון... מאה!) פתאום הכל היה נעלם ולא היית מתעסק בזה. יש לך מושג בכלל מה זה כמה שעות של לימוד?! זה הכוונה שנתרשלו בעבודה.

פעם אמר לי מרן רה"י שבר"ה ויום כיפור כולם מפחדים מכל הגזירות הרעות. גם אני מפחד, אבל לי יש פחד נוסף, שכל ערב יהיה לי איזה סידור קידושין, או חתונה... חורף שלם יכול ללכת לאיבוד בגלל זה. פעם זה בר מצוה, ופעם חתונה. (זה היה כשהוא עוד היה הולך, באמת אח"כ הוא הפסיק עם זה וכמעט ולא הלך.)

היסוד לכל החיים

ידוע כשבנו את אולמי וגשל, הלך מר וגשל למרן החזון איש ושאל אותו איך לבנות. אמר לו החזון איש - אני לא בנאי... אבל הוא היה יהודי חסידישע"ר, ולא יעזור כלום, מה שהרבי'ה יגיד - אני עושה. אמר לו החזון איש - כל מה שהקבלן אומר לך לשים ביסודות - תשים כפול. ובאמת זה מיוסד ביסודות איתנים. אמר רה"י: צריך לדעת שהשנים בשיבה הם יסוד לכל החיים!

ובפרט שכתב באים ימי חנוכה. חנוכה זה הרי זמן שביקשו 'להשכיחם תורתך', ואמר הגאון ר' חיים קמיל זצ"ל, למה קוראים ליום האחרון של חנוכה 'זאת חנוכה'? בפשטות כי קוראים ביום זה את פרשת 'זאת חנוכה המזבח'. הסביר ר' חיים קמיל: הרי מה היונים רצו? להשכיחם תורתך. ובעצם במשך ימי החנוכה הם קצת הצליחו, מה עושים בחנוכה? עובדים הרבה על ההידור מצוה, שיהיו הנרות והפתילות הכי מהודרות... וממילא גם מאחרים לסדר, ומותר לישון קצת יותר... אח"כ רוקדים מתוך שמחה של מצוה, ואח"כ עושים קצת מסיבות... וסופגניות וכ"ו זה גם טעים וגם מצוה. מה יותר טוב מזה?... המשני"ב דן אם זה סעודת מצוה או לא, מסתמא שזה כן... זה חנוכה! זה 'להשכיחם תורתך'. אבל, כשמגיע היום האחרון... אין הדלקה... אין מסיבת וריקודים... רק לומדים, אה, **זאת חנוכה!!!**

ובאמת, תחזקנה ידיהם של הבחורים שמארגנים ושמשתתפים במסגרת 'עוסקי תורתך'. שמחזקים את הלימוד דווקא בחנוכה, כמו שכתוב בספרים שזה זמן של 'נר מצוה ותורה אור'. רה"י זיע"א היה אומר שבחנוכה צריך לרומם את הבני אדם! בחנוכה צריך להתרומם! כי נר מצוה ותורה אור - זה זמן של ריבוי אורה רוחני, ואפשר כ"כ הרבה לזכות.

ה'עוסקי תורתך' זה מפעל כזה קדוש...! רציפות... ללמוד בהתמדה, כך נאה וכך יאה לאלו שצועדים בארחותיה של תורה!!! רה"י היה רגיל לומר - תתחזק בהתחלה, אל תתרפה, ופתאום תראה איך שמסתדרים לך הרבה דברים. הדבר שהכי צריך זה לקחת את לוח הזמנים ולהקפיד עליו. זה לא כ"כ קשה... תקום בזמן, תתפלל בשיבה, תבא לסדר בזמן, תלמד מוסר, ותלמד בשישי שבת. זה הכל... ואפשר להלץ ע"ז את הכתוב, 'וירא מנוחה כי טוב ואת הארץ כי נעמה ויט שכמו לסבול'. שואלים כולם: אם מנוחה זה טוב אז למה ויט שכמו לסבול? אלא קצת בהתחלה צריך להתאמץ ולא להתרשל, ואחרי זה וירא מנוחה כי טוב... כמו מרן שר התורה הגר"ח שליט"א שלומד כ"כ הרבה שעות בחשק ובהתמדה ועוד חסר לו כמה שעות ביממה... אם בהתחלה לא תתרשל ולא תתרפה - אח"כ תראה איך זה יהיה נעים.

להחשיב את התורה

אני רוצה לסיים באיזו הרגשה נכונה: דברנו בשבוע שעבר, למה התרפים של לבן לא דברו מתחת כר הגמל, ולא אמרו ללבן 'נהנה, אנחנו פה!' בגלל שרחל בזה איתם וישבה עליהם. וכשמבזים אותם אין להם כח, והם לא שווים כלום. בעבירות - כל הכח שלהם זה בגלל שמחשיבים אותם.

וגם בתורה - למה אתה מתרפה, כי אתה לא מחשיב את הלימוד, אך אם תתחיל להחשיב, פתאום תראה עד כמה התורה נותנת לך, הרי כל סגולות התורה נאמרו על עמלה, תעמול, ופתאום תתחיל להרגיש את המשיבת נפש... מחכימת פתני... משמחי לב! קצת מאמץ מצדך, ונפתחים בפניך 'שערי אורה'!

דרך משל: יש אדם שרוצה להגיע לארמון מפואר בעיר רחוקה, הוא הולך והולך, יום, יומיים, שלשה... כעת הוא כבר רואה את השער די קרוב אליו. והוא מתייאש... אין לו כבר כח להגיע... עוד כמה צעדים אתה כבר נמצא פה!!! הרי אתה בין כה וכה לומד, בין כה וכה מתקדם, עוד קצת מאמץ... לא להתרפות ואתה מקבל את כל הארמון כולו! והתורה... אל תקרי מורשה, אלא מאורשה. אתה נדבק עם התורה ונהיה אחד!

דבר נוסף שידוע לנו, תורה הולכת עם מידות טובות! יש בחורים שבאים מאוחר לחדר וזה מפריע לחברי החדר ואח"כ הם עייפים וקשה להם ללמוד. אמר לנו מרן רה"י הגרי"ג שליט"א צריך להגיד לאותם הבחורים - אתם לא חיים לבד, אתם חיים עם בני אדם כמותכם וחיבים להיזהר שלא יפגע מאומה בבין אדם לחבירו. ממילא נתחזק גם בזה, זה הרי לא כ"כ קשה... זה רחוק מ'מסרו נפשם עליה'.

ועל ידי זה נזכה לאור של תורה, כי נר מצוה ותורה אור וככה נהיה ראויים לתואר הנכסף 'תלמידים של מרן ראש הישיבה'.

לע"נ

הרב יחזקאל עזרא עבודי
בן ג'חלה אצלן זצ"ל
נלבי"ע כ"ד כסלו
תנצב"ה

לע"נ

אבינו רועינו רבן של ישראל מרן ראש הישיבה
רבי אהרן יהודה לייב ב"ר נח צבי זצוקללה"ה זיע"א
נלבי"ע כ"ד כסלו תשע"ח
תנצב"ה

ניתן לשמוע את השיחה ביום שלישי בערב ולאחמ"כ בשידור חוזר בקו השיחות שמספרו 074-740-3629

ע"מ שנוכל להמשיך בהפצת תורתו של מורינו המשגיח שליט"א, אנו זקוקים לעזרת הציבור

לתרומות והנצחות: 054-843-6282

לקבלת הגליון במייל: 4166058@gmail.com